

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1648/20

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ג' קרא

העותרת: התנועה למען איכות השלטון בישראל

נגד

- המשיבים:
1. היועץ המשפטי לממשלה
  2. ראש הממשלה
  3. היועץ המשפטי לכנסת
  4. הכנסת
  5. היועצת המשפטית לנשיא המדינה
  6. רשימת הליכוד
  7. רשימת כחול לבן
  8. רשימת הרשימה המשותפת
  9. רשימת ש"ס
  10. רשימת ישראל ביתנו
  11. רשימת יהדות התורה
  12. רשימת ימינה
  13. רשימת העבודה - גשר- מרצ

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרת: עו"ד ד"ר אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור; עו"ד הידי נגב

פסק-דין

השופט ג' קרא:

1. ביום 2.3.2020 התקיימו הבחירות לכנסת ה-23. העתירה שלפנינו הוגשה ביום שלאחר יום הבחירות ונכתב בה כי היא מוגשת משום שהמשיב 2 (אשר התמודד בראש רשימת הליכוד בהנהגת בנימין נתניהו לראשות הממשלה) הוא אחד המועמדים המובילים לקבל את המלצת הסיעות להיות חבר הכנסת עליו תוטל מלאכת הרכבת הממשלה על ידי נשיא המדינה.

2. העתירה היא למתן צווים על תנאי וצווים הצהרתיים נגד המשיבים, שעיקרם כדלקמן: על המשיבים 1, 3 ו-5 לפרסם חוות דעת המפרטת את התבחינים מהם הכישורים והכשירויות הנדרשים מחבר כנסת כדי שניתן יהיה להמליץ עליו כמועמד להרכבת הממשלה; המשיב 2, הנאשם בשלושה כתבי אישום בהם שוחד, מרמה והפרת אמונים – איננו יכול להיות חבר כנסת שהסיעות ממליצות עליו להרכבת הממשלה משום שהוא אינו כשיר לכך; המשיבים 6-13 אינם יכולים להמליץ לנשיא המדינה על חבר כנסת הנאשם בפלילים בעבירות חמורות. לחלופין, ככל שנשיא המדינה יטיל את הרכבת הממשלה על המשיב 2, מבקשת העותרת כי נורה למשיב 1 ליתן טעם מדוע לא יודיע כי המשיב 2 אינו כשיר לכהן כראש ממשלה וכן כי נורה למשיב 2 ליתן טעם מדוע לא יכריז על התפטרותו מתפקידו או על נבצרותו.

לטענת העותרת, המשיב 2 איננו כשיר להיות חבר כנסת מומלץ אשר עליו תוטל מלאכת הרכבת הממשלה משום שאין לו את הכשירות הנורמטיבית, המוסדית או הפונקציונאלית, בהיותו חבר כנסת שהוגשו נגדו שלושה כתבי אישום חמורים, להיות מומלץ על ידי סיעות הבית לקבל מנדט מנשיא המדינה להרכבת ממשלה (להלן: טענת העדר הכשירות). לכן, נטען בעתירה, הסיעות אינן רשאיות להמליץ על המשיב 2 לנשיא המדינה. העותרת טוענת גם כי יש להכיר במנהג חוקתי המונע מנבחרי ציבור לכהן תחת כתבי אישום. העותרת טוענת כי על המשיבים 1, 3 ו-5 לנסח חוות דעת מהי הכשירות הנדרשת להרכבת ממשלה, וזאת בטרם ייוועץ הנשיא בנציגי הסיעות. בנוסף, טוענת העותרת כי מי שנאשם בשלושה כתבי אישום של שוחד, מרמה והפרת אמונים אינו יכול לכהן כראש ממשלה. העותרת טוענת כי הענקת המנדט למשיב 2 אינה סבירה, שכן כהונתו כראש ממשלה תפר את חובת הנאמנות השלטונית, תפגע באמון הציבור ובטוהר המידות וזאת עקב חומרת העבירות המיוחסות לו ונוכח טענת העדר הכשירות. מסיבות אלו, טוענת העותרת, המשיבים 6-13 אינם רשאים להמליץ לנשיא המדינה להטיל על המשיב 2 את תפקיד הרכבת הממשלה.

3. סעיף 7 לחוק יסוד: הממשלה קובע כי נשיא המדינה, לאחר שהתייעץ עם נציגי הסיעות בכנסת, יטיל את מלאכת הרכבת הממשלה על אחד מחברי הכנסת. סעיף 7(א) קובע גם את לוח הזמנים המחייב, לפיו הנשיא יטיל את התפקיד להרכיב ממשלה בתוך שבעה ימים מיום פרסום תוצאות הבחירות. סעיף 7, שכותרתו "הטלת התפקיד להרכיב ממשלה", קובע כדלקמן:

”(א) משיש לכונן ממשלה חדשה יטיל נשיא המדינה, לאחר שהתייעץ עם נציגי הסיעות בכנסת, את התפקיד להרכיב ממשלה על אחד מחברי הכנסת שהסכים לכך; הנשיא יטיל את התפקיד כאמור בתוך שבעה ימים מיום פרסום תוצאות הבחירות או מיום היווצרות העילה לכינון ממשלה חדשה, ובמקרה של פטירת ראש הממשלה - בתוך 14 ימים מיום הפטירה.
 (ב) נתקיימה ההתייעצות לפני שנתכנסה הכנסת החדשה, יתייעץ הנשיא עם נציגי רשימות המועמדים שתיוצגנה בכנסת החדשה.
 [...]” (ההדגשות הוספו).

כמו כן, סעיף 13 לחוק-יסוד: נשיא המדינה קובע את חסינות הנשיא במילוי תפקידו.

4. דין העתירה סילוק על הסף ולו בהיותה עתירה מוקדמת משהתוצאות הסופיות של הבחירות טרם פורסמו. ראו: בג”ץ 8145/19 ד”ר בר נ’ היועץ המשפטי לממשלה (2.1.2020) וההפניות שם.

בהתאם להוראות סעיף 11 לחוק-יסוד: הכנסת ולסעיף 84 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ”ט-1969, התוצאות הסופיות של הבחירות לכנסת ה-23 תפורסמנה ברשומות עד ליום 10.3.2020, כאשר עד ליום זה צפויות תוצאות הביניים עוד להשתנות. גם לא ידוע בשלב זה מיהו חבר הכנסת שעליו ימליצו רוב סיעות הבית להרכיב את הממשלה. מכיוון שטרם נודעו תוצאות הבחירות, ומשהנשיא טרם נועץ בנציגי הסיעות וטרם נדרש לשאלה שבמוקד העתירה – הריהי מוקדמת.

משלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ח’ באדר התש”פ (4.3.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט